

Concursul de dezbateri pentru liceeni

ARGUMENT – Provocări ale dreptului în secolul XXI

Ediția a 3-a, 2019

Caz ipotetic

Dezbateri privind libertatea de exprimare în mediul virtual

1. Liceul X din orașul Y al statului Rocadia este un liceu din sistemul de învățământ de stat, cu profil și tradiție umaniste. Mai mult de 100 de elevi ai acestui liceu făceau parte dintr-un grup privat pe Facebook, unde postau aprecieri ironice, fotografiile cu caracter ridiculizator și comentarii – deseori injurioase – în legătură cu calitatea profesională a unora dintre profesorii din liceu. În unele cazuri, elevii au ajuns la batjocură, inclusiv cu tentă sexuală, precum și la discuții despre presupusele relații extraconjugale ale adulților. Profesorii vizați de aceste comentarii au aflat ce se discută în grup, după ce unii dintre ei și-au creat identități false pentru a fi cooptați în cadrul acestuia (fapt posibil numai la invitația prealabilă a unui membru al grupului).

2. Utilizând ca probe comentarii și fotografiile extrase din postările elevilor și realizate de aceștia cu telefoanele mobile în timpul orelor de curs, trei dintre profesorii cel mai frecvent vizați de postări au cerut Consiliului Profesoral al liceului să declanșeze o anchetă disciplinară, solicitând ca împotriva elevilor membri ai grupului să fie adoptată sancțiunea exmatriculării. În urma acestei anchete, doi elevi ai liceului, olimpici naționali, au fost transferați la altă unitate școlară din orașul Y, iar 59 de colegi de-ai lor au fost muștrați în scris. Elevii transferați disciplinar au fost înmatriculați la un liceu cu profil tehnic, întrucât în oraș nu exista un alt liceu sau o altă clasă cu profil umanist. Sancțiunile menționate au fost însoțite de măsura complementară a scăderii notei la purtare într-un interval cuprins între notele 9 și 4. Decizia de sancționare a fost comunicată în scris părinților elevilor care nu împliniseră 18 ani, iar, în cazul celor majori, acestora din urmă.

3. Decizia a fost, în principal, motivată prin aceea că elevii sancționați au făcut fotografiile într-un spațiu public unor persoane, fără acordul acestora, și le-au postat ulterior pe Facebook, însoțindu-le de comentarii jignitoare, obscene, încălcând, astfel, demnitatea și dreptul la viață privată al profesorilor. De asemenea, s-a arătat că dreptul la educație al elevilor ar fi golit de orice conținut, dacă s-ar tolera manifestări precum cele evidențiate în cadrul procedurii disciplinare.

4. Elevii vizați de măsurile disciplinare menționate au adresat în scris Consiliului de administrație al liceului o contestație, pe care acesta a respins-o printr-o hotărâre definitivă. În această hotărâre, Consiliul constată faptul că elevii sancționați au încălcat mai multe dispoziții din Regulamentul de Organizare și Funcționare a Unităților de Învățământ Preuniversitar și din Statutul elevilor din statul Rocadia, precum și din Regulamentul de Ordine Internă al liceului X, care stipulează că elevii nu pot distribui materiale publicate în școli fără acordul direcțiunii, respectiv că elevilor le este interzis să aducă jigniri și să

manifeste agresivitate în limbaj și în comportament față de personalul unității de învățământ, să folosească telefoanele mobile în timpul cursurilor sau să difuzeze materiale cu caracter obscen.

5. Ulterior, elevii au atacat hotărârea Consiliului de administrație al liceului X, în instanță. Elevii au arătat că decizia autorităților școlare este injustă, apreciind că „oamenii care ne iau dreptul la libera exprimare cu amenințări nu sunt cu nimic mai diferiți decât extremiștii de la Charlie Hebdo”. Reprezentanții liceului și-au susținut deciziile, indicând că „nu s-au aplicat sancțiuni care prevăd exmatricularea elevilor, iar sancțiunile complementare, precum scăderea notei la purtare, vor putea fi ridicate până la sfârșitul anului școlar, dacă elevii dovedesc un comportament ireproșabil”. Reprezentanții liceului au amintit faptul că Statutul elevilor din Rocadia prevede ca sancțiuni pentru abaterile disciplinare mustrea scrisă, retragerea bursei, mutarea disciplinară la o clasă paralelă sau exmatricularea.

6. Acțiunea elevilor a fost respinsă de către Tribunalul Z. Ulterior pronunțării hotărârii, care a fost amplu discutată în mass-media, în cadrul unei conferințe pe teme de drepturile omului, președintele Curții de Apel W a fost întrebat de către un jurnalist care este opinia sa cu privire la cazul elevilor de liceu. Acesta a răspuns că reacția elevilor este disproporționată și că aceștia merită din plin sancțiunile aplicate. Fără să mai atace hotărârea Tribunalului Z la Curtea de Apel W, elevii s-au adresat Curții Europene a Drepturilor Omului.

7. Rocadia este stat membru al Uniunii Europene, parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar drepturile fundamentale protejate prin Constituție au o formulare identică cu cea din Constituția României. Rocadia răspunde în fața Curții Europene a Drepturilor Omului pentru eventualele încălcări ale drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate sub jurisdicția sa de către autoritățile publice naționale (spre exemplu, de către Liceul X).

Imaginați, fără să vă raportați la dispoziții legale procedurale, dezbaterile orale din fața Curții Europene a Drepturilor Omului dintre reprezentanții elevilor și reprezentantul Rocadiei și prezentați, conform indicațiilor cuprinse în Regulamentul Concursului „Argument”, pledoaria statului Rocadia și, respectiv, pledoaria elevilor.